

Dialoogmodel voor raadsleden

Blog Pascale Georgopoulou voor VNG Raadsledennieuwsbrief - mei 2018

Geef mij maar schema's en modellen, ik ben er dol op! Ze helpen om de wereld overzichtelijker te maken en vormen de basis voor een goed gesprek. Een van mijn favoriete modellen is het zogenaamde dialoog-model. Om gemeenten te helpen bij de invoering van de Omgevingswet heeft de VNG een model met verandertypen gemaakt. Ook ideaal voor presentaties voor gemeenteraden. Er is alleen een klein aandachtspuntje: de afronding!

Een raadslid vraagt: "En nu?" Dat is de beste vraag van de avond!

Het dialoogmodel, zelfs beschikbaar in een spelvariant, helpt om te focussen. Na het beantwoorden van vragen over maatschappelijke opgaven, politiek-bestuurlijke ambities en de behoefte aan afwegingsruimte rolt uit het model de bijbehorende veranderstrategie voor de Omgevingswet. Het is geen wet van Meden en Perzen en zeker geen blauwdruk. Het is een hulpmiddel. Ga je bijvoorbeeld uit van de bestaande regels en beleidskaders in jouw gemeente, ga je vanaf daar door-ontwikkelen om te voldoen aan de wet en ligt in eerste instantie de focus op de eigen organisatie, dan is de consoliderende strategie de meest passende. Ga je uit van de nieuwe situatie waarin je je ambities met de Omgevingswet hebt gerealiseerd en begin je eerst in eigen in huis met het verandertraject, dan past de calculerende strategie het best. Onderscheidend ben je als je "buiten" met inwoners en initiatiefnemers aan de slag gaat met de bestaande opgaven en vernieuwend als de focus "buiten" is en je bovendien uitgaat van de nieuwe situatie. Het model is een assenkruis: de as "focus" (intern-extern) en de as "verandering" (aanpassing-vernieuwing).

Die twee assen zijn met schilderstape zo op de vloer te plakken om vervolgens een variant van "ren-je-rot" met raadsleden te spelen. Waar sta je en waarom? Met de raad lekker actief in debat, daar houden ze van. Antwoorden zijn niet goed of fout, je bent samen de richting aan het verkennen. De ambtenaren snakken bovendien naar duidelijkheid. Wat wil de raad? Welke veranderstrategie heeft de voorkeur? Welke kant gaan we op?

En dan doet de volgende situatie zich voor. Het stof van de argumenten is neergedwarreld, de raadsleden staan op enig moment in hun gekozen kwadrant. Ze hadden uitstekende redenen om bijvoorbeeld voor een consoliderende of vernieuwende strategie te kiezen. Ongeveer de ene helft staat links en de andere helft rechts. Een raadslid vraagt: "En nu?" Dat is de beste vraag van de avond! Want een strategie voor de invoering van de Omgevingswet die maak je op maat met de elementen die lokaal belangrijk zijn. De verandertypes zijn theoretisch en bedoeld om te helpen bij het maken van keuzes. Aan de andere kant kom je als gemeente nergens als je niet, na het uitwisselen van alle argumenten, uiteindelijk toch één keuze maakt en samen één kant op gaat.